

Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS Horní Lideč (13.–15. června 2014)

JANA TKÁČIKOVÁ¹, MARTIN DANČÁK² & KAREL FAJMON³ (eds)

1) Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Hluboká 66, 738 01 Frýdek-Místek;
e-mail: jana.tkacikova@muzeumbeskyd.com

2) Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí,
Šlechtitelů 27, 783 71 Olomouc-Holice; e-mail: martin.dancak@upol.cz

3) Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Bílé Karpaty,
Nádražní 318, 763 26 Luhačovice; e-mail: fajmon@bilekarpaty.cz

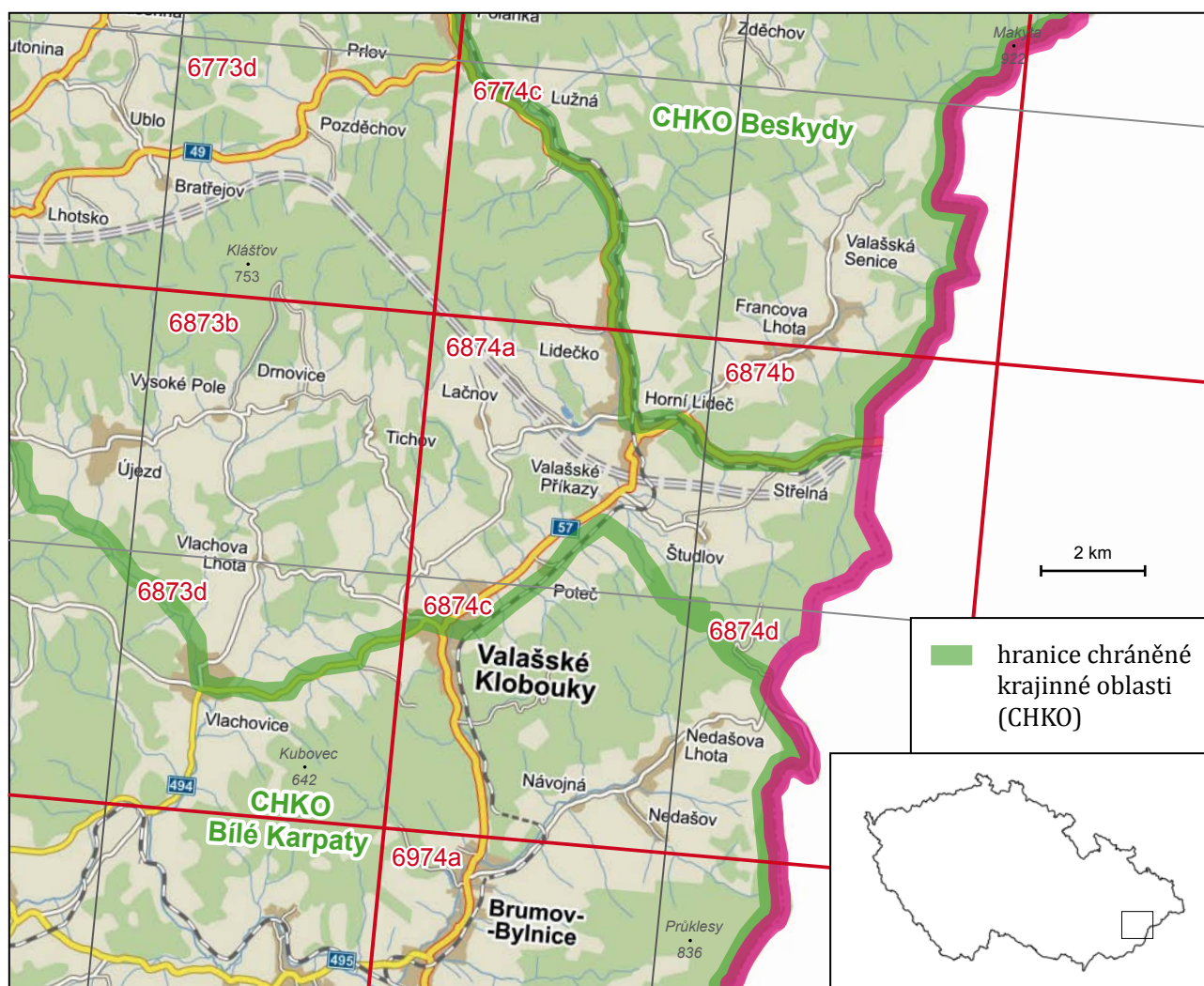
Úvod

V pořadí třetí floristický minikurz Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti (ČBS) se konal ve dnech 13. až 15. června 2014 v Horní Lidči. Hlavní myšlenkou floristických minikurzů je nejen setkávání podobně naladěných lidí, ale i probádání často na první pohled botanicky málo atraktivních území. Po zdařilých minikurzech v Plumlově v roce 2012 (Popelářová 2013) a na Osoblažsku v roce 2013 (Mruzíková & Hlisnikovský 2014) pobočka v roce 2014 uspořádala floristický minikurz v botanicky opomíjeném území ležícím mezi dvěma chráněnými krajinnými oblastmi, Beskydy a Bílými Karpaty (obr. 1). Bylo uskutečněno celkem 12 exkurzí, které vedly do území na jižním okraji okresu Vsetín a na severovýchodním okraji okresu Zlín. V tomto území se konal v roce 1973 „velký“ celostátní floristický kurz Československé botanické společnosti ve Valašských Kloboukách (Elsnerová et al. 1982) a tak některé trasy byly téměř totožné s těmi, které před víc jak čtyřiceti lety absolvovali naši předchůdci. Území kurzu lze zhruba vymezit následujícími body (ve směru od západu a severu k jihu a východu): Lužná u Vsetína – Pulčín – Lidečko – Drnovice – Tichov – Lačnov – Horní Lideč – Valašské Příkazy – Střelná – Študlov – Poteč – Valašské Klobouky – Nedašova Lhota – Brumov a zasahuje do devíti kvadrantů střeoevropské mapovací sítě (obr. 2).

Na organizačním zajištění kurzu se kromě Moravskoslezské pobočky ČBS podílely také spolupracující organizace, jmenovitě občanské sdružení Rosička, Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně, Katedra ekologie a životního prostředí Univerzity Palackého v Olomouci a Správa CHKO Bílé Karpaty. Návrhy exkurzních tras a informační materiály pro účastníky minikurzu připravili Jana Tkáčiková, Martin Dančák a Karel Fajmon. Část textů zpracovaných pro informační materiály je použita i v těchto výsledcích.

Autoři floristických dat

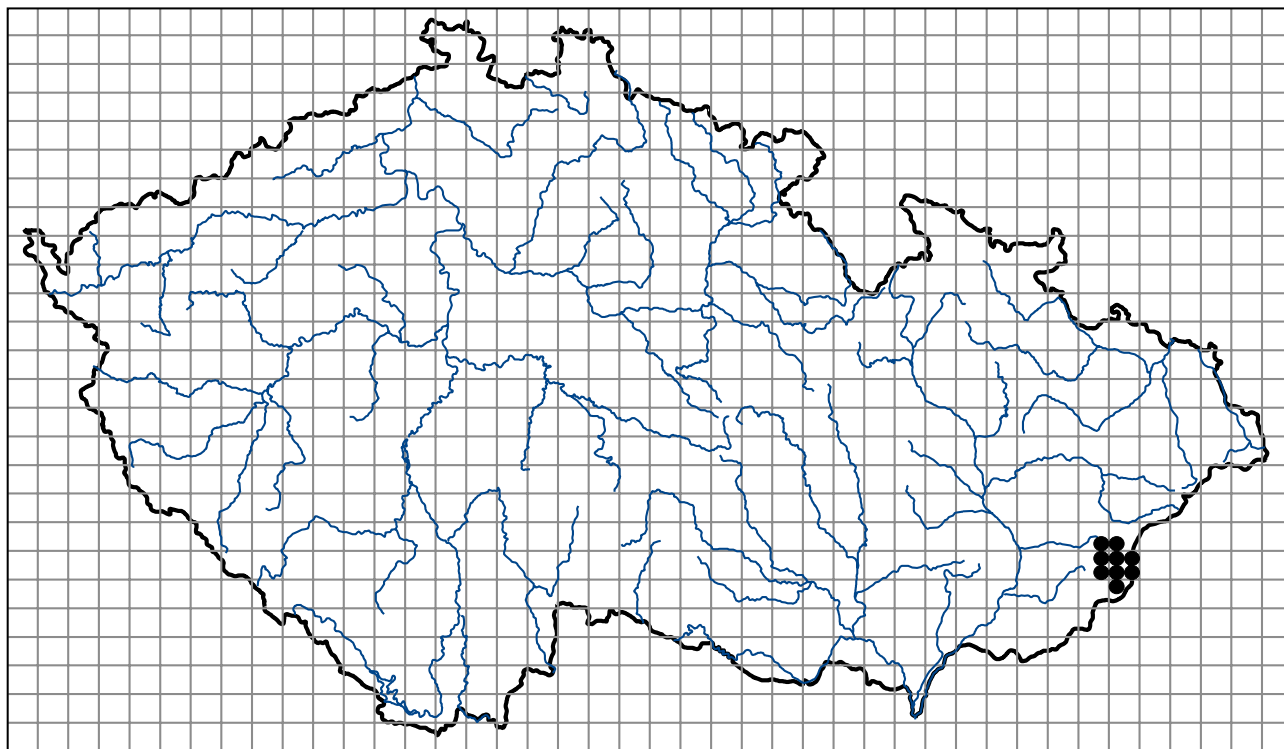
Martin Dančák, Pavel Daněk, Karel Fajmon, Eva Hettenbergerová, David Hlisnikovský, Michal Hroneš, Zuzana Plesková, Marie Popelářová, Petra Štěpánková a Jana Tkáčiková

Obr. 1: Mapa území kurzu [zdroj mapového podkladu: Mapy.cz; upraveno].

Metodika

Pro zpracování výsledků se podařilo získat údaje od všech vedoucích exkurzí. Všechny údaje byly podrobeny kritické revizi a nejasnosti byly konzultovány s jednotlivými autory ve snaze eliminovat možné chyby. Determinačně obtížné skupiny byly revidovány odborníky na daný taxon nebo okruh taxonů (*Alchemilla*: M. Dančák, P. Lustyk; *Bromus ramosus* agg: M. Dančák; *Carex*: R. Řepka; *Cirsium*: P. Bureš a M. Vavrínek; *Dryopteris*: L. Ekrt; *Eleocharis*: P. Bureš; *Salix*: R. J. Vašut). Lokalizace byly formálně sjednoceny, a pokud to bylo nutné a možné, byly vztaženy k jednoznačnému bodu (nejčastěji vrchol nebo kóta). GPS souřadnice odpovídají přibližně středu lokality, pouze u lokalit zřetelně liniového charakteru (silnice, potok, apod.) je uveden počáteční i koncový GPS bod lokality. U lokalit byly doplněny fytochoriony podle fytogeografického členění České republiky (Skalický 1988) a kvadranty základních polí středoevropské mapovací sítě (Slavík 1971). Doplnující údaje k taxonům jsou uvedeny v závorce za číslem příslušné lokality, např. poznámky k určení, zplanění, zkratky herbářů (Vozárová & Sutorý 2001). Jsou-li herbářové doklady uloženy v soukromé sbírce, pak jsou označeny zkratkou „herb.“ a příjmením majitele sbírky.

Obr. 2: Kvadranty středoevropského síťového mapování, do kterých byly vedeny exkurzní trasy.

Zaznamenané taxony jsou řazeny abecedně podle vědeckých jmen. U taxonů zařazených v červeném seznamu (Grulich 2012) je příslušná kategorie uvedena v závorce za jménem taxonu. Nomenklatura, vymezení jednotlivých taxonů a agregátů odpovídá pojetí v Seznamu cévnatých rostlin květeny České republiky (Danihelka et al. 2012). Výjimkou je okruh *Symphytum tuberosum*, kde zvolené pojetí odpovídá připravovanému zpracování (Kobrlíková et al. in prep.). Rozlišení druhů v rámci agregátů či poddruhů v rámci druhů bylo ponecháno dle původního zápisu autora daného údaje. Pouze v ojedinělých případech, kdy bylo nesporné, že se údaj vztahuje ke konkrétnímu poddruhu, byl tento údaj upřesněn (např. *Orchis mascula* subsp. *speciosa*). Naopak, některé taxony byly po konzultaci s autory uvedeny jen jako agregáty (např. *Arenaria serpyllifolia* agg.).

Seznam účastníků kurzu

Kurzu se zúčastnilo 24 registrovaných účastníků: Dančák Martin, Daněk Pavel, Egertová Zuzana, Fajmon Karel, Hettenbergerová Eva, Hlisnikovský David, Hroneš Michal, Juřáková Petra, Kadlčková Eva st., Kadlčková Eva, Klečková Lucie, Klečková Zina, Lederer Jiří, Mičková Petra, Mikulencová Linda, Mruzíková Zuzana, Nytra Lukáš, Plesková Zuzana, Plevová Lenka, Popelářová Marie, Sedlářová Michaela, Sochor Michal, Štěpánková Petra a Tkáčiková Jana.

Historie a současnost botanického průzkumu

Přestože botanický průzkum Bílých Karpat začal již v 19. století, oblast Valašsko-kloboucka zprvu zůstávala mimo centrum pozornosti většiny botaniků. Na Brumovsku botanizoval již kolem roku 1820 A. Carl, jehož poznatky byly použity v první souhrnné práci o moravské květeně (Rohrer & Mayer 1835). Ve 20. až 40. letech minulého století zde působil S. Staněk, který odsud kromě exkurzních zápisů (dodatečně publikováno

louky. V nejvyšších polohách (mimo území kurzu) se dosud nachází fragmenty horských smilkových trávníků. Vzácnější, ale významné jsou i fragmenty suchých trávníků. Relativně častá jsou pěnovecová i nevápnitá ostřicovomechová svahová prameniště. Vegetace skal je ve větší míře vyvinuta jen na Pulčinských skalách. Vodní vegetace je chudá a ojedinelá.

Květena Javorníků je význačná prolínáním teplomilných druhů s druhy horskými. V jejich jižní části hojně roste *Aremonia agrimonoides* a ojedinelé snad ještě i *Gentianella lutescens*. K dalším významným druhům této části Javorníků náleží *Carex hordeistichos*, *Chamaecytisus supinus*, *Cirsium acaulon*, *Coeloglossum viride*, *Epipactis greuteri*, *Gymnadenia densiflora*, *Melittis melissophyllum*, *Ophrys holoserica*, *Symphytum tuberosum* subsp. *angustifolium*, *Teucrium chamaedrys*, *Trifolium spadiceum* a nově během floristického kurzu nalezený druh *Limodorum abortivum*.

Přehled lokalit

Lokality jsou řazeny podle fytochorionů a v rámci nich ve směru od severu k jihu a od západu k východu. Lokality ležící na hranicích dvou fytochorionů jsou uvedeny na konci seznamu. Příslušnost obcí k okresům je vyjádřena zkratkou (VS – okres Vsetín a ZL – okres Zlín).

78. Bílé Karpaty lesní

1. 6874d, Nedašova Lhota (ZL): intravilán v severovýchodní části obce, 49°07'39"N, 18°05'42"E, 430–490 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: M. Hroneš & M. Dančák.
2. 6874d, Nedašova Lhota (ZL): louky a příkopy podél silnice u severovýchodního okraje obce, 49°07'37"N, 18°06'10"E, 510–550 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: M. Hroneš & M. Dančák.
3. 6874d, Nedašova Lhota (ZL): okraj lesa JV pod Zápečovským sedlem, 3,1 km SV od kostela Nanebevzetí Panny Marie v obci Nedašov, 49°07'37"N, 18°06'18"E, 550 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: M. Hroneš & M. Dančák.
4. 6874d, Nedašova Lhota (ZL), Zápečovské sedlo, louky, v menší míře pole, příkopy a křoviny, 49°07'44"N, 18°06'21"E, 550–563 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: M. Hroneš & M. Dančák.
5. 6874d, Nedašova Lhota (ZL), mokřad v serpentíně hlavní silnice SV pod Zápečovským sedlem, 49°07'52"N, 18°06'21"E, 558 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: M. Hroneš & M. Dančák.
6. 6974a, Brumov (ZL): potoční olšinka v nivě Hložeckého potoka J od hájovny Hložec, 49°05'53"N, 18°00'11"E, 375 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: K. Fajmon.
7. 6974a, Brumov (ZL): vlhká louka a paseka 0,37 km J od hájovny Hložec, 49°05'50"N, 18°00'10"E, 375 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: K. Fajmon.
8. 6974a, Brumov (ZL): květnaté loučky v okolí chat v dolní části svahů mezi lesy Bukovina a Vrbovce, 49°05'41"N, 18°00'18"E, 370–400 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: K. Fajmon.
9. 6974a, Brumov (ZL): západní část lesa Bukovina, zejména vlhký lesní žlíbek s periodickou vodotečí podél jeho severozápadního okraje, 49°05'31"N, 18°00'19"E, 375–440 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: K. Fajmon.
10. 6974a, Brumov (ZL): starý květnatý travnatý úhor a rozhraní pole a lesa na jižním okraji lesa Bukovina, 49°05'28"N, 18°00'43"E, 395 m n. m., 14. VI. 2014, vedoucí: K. Fajmon.

Symphytum tuberosum: 49, 102, 131.

Symphytum tuberosum subsp. *angustifolium* (A. Kern.) Nyman: 2, 13, 123 (herb. Fajmon).

Symphytum tuberosum subsp. *tuberosum*: 2, 13, 14, 17, 25, 79, 84, 94, 97.

Kostival hlíznatý představuje v rámci svého areálu morfologicky a cytologicky velmi variabilní a taxonomicky složitý komplex. Ve střední Evropě se z tohoto komplexu vyskytují dva taxony, které jsou v současné době hodnoceny jako poddruhy a liší se od sebe svou morfologií, počtem chromozomů, ekologickými nároky a do jisté míry i chorologií. Běžnějším z obou taxonů je *S. tuberosum* subsp. *tuberosum*, které ve střední Evropě představuje širokolistý morfotyp s dodekaploidním počtem chromozomů ($2n=96$). Tento taxon se vyskytuje roztroušeně až lokálně hojně po celém území střední Evropy, především v teplejších územích je však poměrně vzácný a obvykle vázaný jen na lužní lesy. Druhý z taxonů, *S. tuberosum* subsp. *angustifolium*, představuje úzkolistý morfotyp s tetraploidním počtem chromozomů ($2n=32$) a vyskytuje se pouze ve vyšších polohách na severním okraji Panonské nížiny (Murín & Májovský 1982, Koblířová 2014). Na našem území byl tento taxon zjištěn teprve nedávno a je u nás vázán zejména na masiv Bílých Karpat a hřebeny Středomoravských Karpat (Koblířová l. c.).

V oblasti působnosti floristického kurzu lze nalézt oba výše zmíněné taxony. Z jihu do oblasti zasahuje *S. tuberosum* subsp. *angustifolium*, které zhruba na spojnici obcí Nedašova Lhota, Návojná, Valašské Klobouky a Vlachova Lhota dosahuje své absolutní severní hranice rozšíření. Severně od této spojnice byla zjištěna jen subsp. *tuberosum*. Na vhodných stanovištích lze v tomto území (např. Návojná) nalézt i smíšené populace, které jsou jinak v rámci areálu kvůli odlišným ekologickým preferencím obou taxonů velmi ojedinělé (Koblířová l. c.).

M. Hroneš

Syringa vulgaris: 14.

Tanacetum parthenium: 136.

Tanacetum vulgare: 17, 30, 38, 39, 40, 44, 51, 89, 100, 106, 121, 136.

Taraxacum sect. *Taraxacum*: 106, 107, 136.

Teucrium chamaedrys (C4a): 3, 106, 125, 130.

Thalictrum aquilegifolium: 2.

Žlutucha orlíčkolistá představuje v území zajímavý příklad druhu s těžištěm rozšíření v ČR v montánních polohách. Zde se vyskytuje v relativně teplém území. Přestože během kurzu byla nalezena jen jediná lokalita u Nedašovy Lhoty, je druh z území dlouhodobě známý a především z Nedašovského údolí i okolí Valašských Klobouk a Brumova existuje řada údajů (viz např. Elsnerová et al. 1982, Staněk et al. 1996).

M. Dančák

Thelypteris limbosperma: 26.

Thlaspi arvense: 35, 40, 52, 54, 78, 81, 96, 100, 113, 136.

Thymus pulegioides: 4, 11, 18, 19, 29, 36, 40, 52, 83, 85, 89, 101, 103, 106, 109, 113, 121, 125, 136.

Tilia cordata: 12, 29, 50, 85.

Tilia platyphyllos: 86, 87, 107.

Tragopogon orientalis: 13, 25, 52, 77, 96, 106, 136.

Tragopogon pratensis: 1, 33, 89, 101, 136.

Tragopogon pratensis subsp. *minor* (C4b): 100.

Tragopogon pratensis subsp. *pratensis*: 100.

Kozí brada luční se na východní Moravě vyskytuje velmi zřídka a zpravidla roste jen na synantropních stanovištích. Zcela chybí nebo je jen ojediněle zavlékána do pahorkatin jižní a jihovýchodní.

chodní Moravy – od Středomoravských Karpat přes Bílé Karpaty a Zlínské vrchy po Javorníky (Kaplan 2004). Je proto překvapivým zjištěním, že byla během kurzu nalezena hned na několika lokalitách. Potvrzena byla jak ve fytochorionu Bílé Karpaty lesní, kde byl její výskyt donedávna zpochybňován (Jongepier & Jongepierová 2006), ale byla nalezena i na nové lokalitě ve fytochorionu Javorníky, odkud nebyla vůbec uváděna ani v minulosti (např. Říčan 1936) ani v posledním souhrnném zpracování jejího rozšíření (Kaplan l. c.).

Většina nalezených rostlin vykazovala znaky nominální subspecie, pouze na lokalitě č. 100 (Študlov) byl pozorován jeden soliterně rostoucí exemplář odpovídající *T. pratensis* subsp. *minor*.

Kozí brada luční roste v území výhradně na synantropních stanovištích (okraje cest, příkopy u silnic a železniční násypy), což potvrzuje předpokládanou nepůvodnost druhu v území.

J. Tkáčiková

Traunsteinera globosa (C2 b): 106, 123, 124.

Trifolium alpestre: 18 (FMM), 20 (FMM), 40, 124.

Trifolium arvense: 40.

Trifolium aureum: 29, 121, 134.

Trifolium campestre: 2, 10, 30, 38, 51, 86, 89, 134.

Trifolium dubium: 20, 25, 29, 40, 45, 47, 74, 80, 86, 96, 99, 106, 110, 122, 123, 127, 136.

Trifolium hybridum: 2, 28, 36, 41, 44, 45, 47, 50, 51, 65, 71, 74, 86, 92, 96, 100, 101, 136.

Trifolium incarnatum: 52.

Trifolium medium: 3, 11, 25, 31, 36, 38, 43, 44, 45, 49, 50, 21, 52, 58, 67, 74, 80, 84, 86, 87, 90, 100, 101, 102, 124, 127, 134, 135, 136.

Trifolium montanum: 11, 18, 31, 36, 106, 111, 124, 125, 130.

Trifolium ochroleucon (C3): 8, 20 (FMM), 31, 32, 45, 77 (FMM), 86, 89, 106, 112, 125.

Trifolium pratense: 11, 29, 44, 47, 80, 87, 100, 106, 107, 115, 136.

Trifolium repens: 11, 25, 29, 40, 49, 80, 106, 136.

Trifolium spadiceum (C2 t): 118.

Rozšíření jetele kaštanového na východní a severovýchodní Moravě zpracoval v nedávné době Dančák (2011). Jetel kaštanový je zde vzácným druhem, větší počet lokalit je znám jen z Radhoštských Beskyd a Javorníků (Dančák l. c.). Přestože v severovýchodní části Javorníků je recentně znám z více lokalit (okolí Velkých Karlovic), dále k jihozápadu existují pouze starší údaje (např. Říčan 1936) s výjimkou izolované lokality u Lužné (21. VI. 2006 leg. J. Mládek, OL; 3. VII. 2009 leg. M. Dančák, OL). Nález u Študlova je překvapivým ověřením historické lokality (Staněk 1926) po více než sedmdesáti letech a současně nejjižnějším výskytem druhu v území. Jižněji do CHKO Bílé Karpaty už nezasahuje. Existuje rovněž literární údaj z blízké obce Poteč (Staněk et al. 1996), není však zcela zřejmé, že se jedná o jinou lokalitu, protože datum nálezu je totožné s datem herbářového dokladu na vrchu Požár (Jongepier & Jongepierová 2006).

J. Tkáčiková

Triglochin palustris (C2 t): 123, 124.

Tripleurospermum inodorum: 35, 50, 71, 76, 81, 99, 100, 116, 136.

Trisetum flavescens: 2, 13, 24, 29, 38, 41, 44, 49, 51, 80, 84, 86, 89, 100, 102, 106, 110, 121, 136.

Triticum aestivum: 81, 113.

Turritis glabra: 4, 29, 43, 93, 136.

Tussilago farfara: 2, 7, 25, 30, 68, 85, 107, 112, 113, 136.

Vicia villosa subsp. *villosa*: 29 (cf.), 40 (cf.), 67, 100.

Vinca minor: 28, 103.

Vincetoxicum hirundinaria: 39, 106 (FMM).

Viola arvensis: 2, 19, 40, 52, 59, 84, 89, 99, 111, 136.

Viola canina: 8, 18, 104, 106, 109, 123, 124.

Viola hirta: 11, 83, 106, 125.

Viola odorata: 81.

Viola reichenbachiana: 12, 14, 28, 39, 45, 49, 86, 90, 94, 102, 119, 132.

Viola riviniana: 13, 75.

Závěr

Třetí floristický minikurz Moravskoslezské pobočky ČBS se uskutečnil ve dnech 13. až 15. června 2014 v Horní Lidči a v jeho průběhu bylo vedeno celkem 12 exkurzních tras, na kterých byly zkoumány lesní biotopy (dubohabřiny, bučiny a potoční luhy), polopřirozená společenstva kosených luk a pastvin, lesní a luční prameniště (včetně pěnovcových pramenišť) a antropogenně ovlivněná stanoviště (ruderální plochy a pole). Celkem bylo zaznamenáno 4 770 floristických údajů tvořených záznamy o výskytu 740 taxonů na 136 lokalitách, přičemž 107 z těchto taxonů patří do některé z kategorií ohroženosti podle červeného seznamu (Grulich 2012). Nejvýznamnějším dílčím výsledkem kurzu je objev nové lokality kriticky ohroženého druhu *Limodorum abortivum*. K dalším významným výsledkům patří nálezy nových či potvrzení historických lokalit taxonů *Alchemilla suavis*, *Crepis mollis* subsp. *succisifolia*, *Eleocharis acicularis*, *Gymnadenia densiflora*, *Leersia oryzoides*, *Myosotis sparsiflora*, *Platanthera chlorantha*, *Pulmonaria mollis*, *Trifolium spadiceum* a *Typha shuttleworthii*.

Poděkování

Děkujeme všem kolegům, kteří jakkoliv přispěli ke zpracování výsledků floristického minikurzu (poskytnutí floristických dat a fotografií, komentáře, revize kritických skupin, apod.). Velké díky patří Pavlu Lustykovi za podnětné připomínky a náměty v rámci provedené recenze. Floristický minikurz a zpracování výsledků bylo finančně podpořeno firmou Melica nutans s.r.o., Lesy České republiky s. p. a Ministerstvem životního prostředí ČR v rámci programu Českého svazu ochránců přírody „Ochrana biodiverzity“.

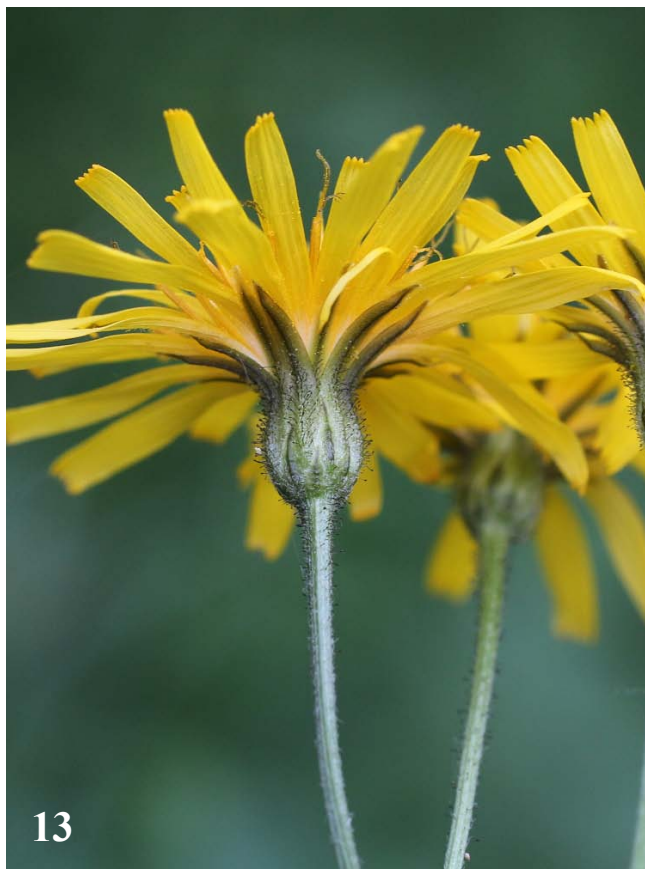
Literatura a další zdroje

- AOPK ČR (2015): Nálezová databáze ochrany přírody [online]. – URL: <http://portal.nature.cz> (navštíveno 15. 6. 2015).
- Čvančara A. (1997): Blechnaceae Copel. – žebrovcovitě. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky 1: 278–280, ed. 2, Academia, Praha.
- Dančák M. (2001): Rostliny. – In: Pavelka J. & Trezner J. [eds], Příroda Valašska (okres Vsetín): 91–132, ZO ČSOP 76/06 Orchidea, Vsetín.
- Dančák M. (2002): Flóra a vegetace. – In: Nekuda V. [ed.], Okres Vsetín: Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko: 49–64, Hvězdárna Valašské Meziříčí a Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Valašské Meziříčí.
- Dančák M. (2011): Trifolium spadiceum. – In: Popelářová M., Hlisnikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L., Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009), Zprávy České botanické společnosti 46: 343–344.
- Dančák M. & Fajmon K. (2015): Limodorum abortivum (L.) Sw. – In: Hadinec J. & Lustyk P. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIII., Zprávy České botanické společnosti 50: 69.
- Danihelka J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. (2012): Checklist of vascular plants of the Czech Republic. – Preslia 84: 647–811.
- Ekrt L., Linhartová R. & Štech M. (2013): Rozlišování a revize rozšíření kapradě podobné (Dryopteris expansa) a jejího křížence D. × ambroseae v České republice. – Zprávy České botanické společnosti 48: 263–291.
- Ekrt L., Štech M., Lepší M. & Boublík K. (2010): Rozšíření a taxonomická problematika skupiny Dryopteris affinis v České republice. – Zprávy České botanické společnosti 45: 25–52.
- Elsnerová M., Holub J., Jatiová M. & Tlusták V. [eds] (1982): Sborník materiálů z floristického kursu ČSBS Valašské Klobouky 1973. – Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, Brno.
- Formánek E. (1887–1897): Květena Moravy a rakouského Slezska. 1.–2. – Nákladem spisovatelovým, Brno a Praha.
- Gruulich V. (2012): Red list of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. – Preslia 84: 631–645.
- Hájek M. (1998): Mokřadní vegetace Bílých Karpat. – Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti, supplementum 4: 1–158.
- Hájek M. (1999): Zajímavé nálezy cévnatých rostlin v Bílých Karpatech 2. – Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti 4: 12–18.
- Hájek M. & Hájková P. (2000): Nové nálezy Eleocharis quinqueflora (Hartmann) O. Schwarz na moravskoslovenském pomezí. – Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti 5: 76–79.
- Hájková P. (2002): Centrální Bílé Karpaty XII (Z0070BK), závěrečná textová zpráva k mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha].
- Hlaváček R. (2004): Typha shuttleworthii Koch et Sond. – In: Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [red.], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae III., Zprávy České botanické společnosti 39: 125–126.
- Janoška M. (2000): Valašsko očima geologa. – Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.
- Jarošová L. (2006): Pulmonaria obscura a P. officinalis v České republice. – Ms., diplomová práce. [Depon. in: Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, Brno].

- Jongepier J. W. & Jongepierová I. (2006): Komentovaný seznam cévnatých rostlin Bílých Karpat. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepier J. W. & Pechanec V. (2006): Atlas rozšíření cévnatých rostlin CHKO Bílé Karpaty. – ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepierová I. & Devánová K. (2008): Výzkum a ochrana. Research and conservation. – In: Jongepierová I. [ed.], Louky Bílých Karpat, Grasslands of the White Carpathian mountains: 46–56, ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou.
- Jongepierová I. & Jongepier J. W. (2003): *Carex hordeistichos* Vill. – In: Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [red.], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. II., Zprávy České botanické společnosti 38: 231–232.
- Kaplan Z. & Kirschner J. (2004): *Crepis* L. – škarda. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 7: 509–536, Academia, Praha.
- Kaplan Z. (2004): *Tragopogon* L. – kozí brada. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 7: 733–743, Academia, Praha.
- Kobrlíková L. (2014): Biosystematická a chorologická studie *Symphytum tuberosum* agg. ve střední Evropě. – Ms., diplomová práce. [Depon. in: Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Olomouc].
- Kobrlíková L., Hroneš M., Koutecký P., Štech M. & Trávníček B.: The *Symphytum tuberosum* complex in Central Europe: cytology, morphology, ecology and taxonomy. (in prep.).
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkačíková J. & Hlisnikovský D. (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy České botanické společnosti 44, Příloha 2009/1: 1–106.
- Lustyk P. (2004): *Pulmonaria mollis* Hornem. – In: Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [red.], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. III., Zprávy České botanické společnosti 39: 107–108.
- Mruzíková Z. & Hlisnikovský D. [eds] (2014): Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS po Osoblažsku (7.–9. června 2013). – Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS 3, Příloha 1: 3–48.
- Murín A. & Májovský J. (1982): Die Bedeutung der Polyploidie in der Entwicklung der in der Slowakei wachsenden Arten der Gattung *Symphytum* L. – Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitatis Comenianae, Botanica 29 (5): 1–25.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1968): Floristický materiál ke květeně Moravy I. – Zprávy Československé botanické společnosti 3: 147–160.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1969a): Floristický materiál ke květeně Moravy II. – Zprávy Československé botanické společnosti 4: 29–47.
- Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1969b): Floristický materiál ke květeně Moravy III. – Zprávy Československé botanické společnosti 4: 86–105.
- Neuhäuslová Z., Moravec J., Chytrý M., Sádlo J., Rybníček K., Kolbek J. & Jirásek J. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky 1: 500 000. – Botanický ústav AV ČR, Průhonice.
- Oborny A. (1883–1886): Flora von Mähren und österr. Schlesien I–IV. – Verhandlungen des naturforschenden Vereines in Brünn 21 (1882): 1–268, 1883; 22 (1883): 269–636, 1884; 23 (1884): 637–888, 1885; 24 (1885): 889–1285, 1886.
- Plocek A. (1995): *Alchemilla* L. – kontryhel. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky 4: 247–270, Academia, Praha.
- Popelářová M., Hlisnikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkačíková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L. (2011): Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009). – Zprávy České botanické společnosti 46: 277–359.

- Popelářová M. (2013): Floristický minikurz na Plumlovsku. – Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS 2: 7–15.
- Pospíšil V. (1962): Jak pronikaly thermofyty do nitra severozápadních Karpat. – Acta Musei Moraviae, Scientiae naturales 47: 69–108.
- Procházka F., Jongepierová I. & Marhold K. (2010): *Gymnadenia* R. Br. – pětiprstka. – In: Štěpánková J. [ed.], Květena České republiky 8: 492–497, Academia, Praha.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti Československa. – Studia Geographica 16: 1–74.
- Rohrer R. & Mayer A. (1835): Vorarbeiten zu einer Flora des Mährischen Gouvernements: oder systematisches Verzeichniss aller in Mähren und in dem k. k. östr. Antheile Schlesiens wildwachsenden bis jetzt entdeckten phaenerogamen Pflanzen. – Rudolph Rohrer, Brünn.
- Rydlo J. (2000): Vodní makrofyta v rybnících v Bílých Karpatech. – Muzeum a současnost, řada přírodovědná 14: 86–104.
- Řehořek V. (1959): Nástin květeny valašskoklobouckého okresu. – Vlastivědné kapitoly z Valašskokloboucka 1959/2: 16–26.
- Řepka R. (2003): *Carex hordeistichos* Vill. – In: Hadinec J., Lustyk P. & Procházka F. [red.], Addimenta ad floram Reipublicae Bohemicae II., Zprávy České botanické společnosti 38: 231–232.
- Řepka R. & Grulich V. (2014): Ostřice České republiky. Terénní obrazový průvodce. – Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy.
- Říčan G. (1925): Chrupa javornická a její naleziště na Moravě. – Věda přírodní 6: 80–82, 129–133.
- Říčan G. (1926): *Cirsium acaule* na Moravě. – Věda přírodní 7: 294–299.
- Říčan G. (1928): Orchideové louky u Vsetína v Moravských Karpatech. – Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně 10 (1927): 36–51.
- Říčan G. (1929): Rozšíření *Aremonia agrimonoides* v Moravských Karpatech. – Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně 11 (1928): 52–61.
- Říčan G. (1932): Pastviny okresu vsetínského v Moravských Karpatech. – Sborník Přírodovědecké společnosti v Moravské Ostravě 7: 25–90.
- Říčan G. (1933): Květena Javorníků v Moravských Karpatech. – Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně 15 (1932): 20–43.
- Říčan G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. – Ms. [Depon. in: Muzeum regionu Valašsko, pracoviště Valašské Meziříčí].
- Sauer W. (1975): Karyosystematische Untersuchung an der Gattung *Pulmonaria* (Boraginaceae). – Bibliotheca Botanica 131: 1–85.
- Schlögl L. (1882): Botanische Excursionsergebnisse von Luhatschowitz. – Österreichische botanische Zeitschrift 32: 245–248, 286–289, 322–326.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103–121, Academia, Praha.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Československé botanické společnosti 6: 55–62.
- Slavík B. (1986): Fytokartografické syntézy ČSR. 1. – Botanický ústav ČSAV, Průhonice.
- Staněk S. (1926): Příspěvek ku květeně jižní části Moravských Karpat. – Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně 8 (1925): 103–107.
- Staněk S., Jongepierová I. & Jongepier J. W. (1996): Historická květena Bílých Karpat. – Sborník Přírodovědného klubu v Uherském Hradišti, supplementum 1: 1–198.
- Tomášek J. (1967): Příspěvek ke květeně jihovýchodní Moravy. – Zprávy Československé botanické společnosti 2: 121–122.
- Tomášek J. (1968): Druhý příspěvek ke květeně jihovýchodní Moravy. – Zprávy Československé botanické společnosti 3: 80–86.

- Tomášek J. (1970): Třetí příspěvek ke květeně jihovýchodní a východní Moravy. – Zprávy Československé botanické společnosti 5: 184–187.
- Tomášek J. (1977): Příspěvek ke květeně východní a jihovýchodní Moravy IV. – Zprávy Československé botanické společnosti 12: 35–43.
- Tomášek J. (1979): Příspěvek ke květeně Javorníků. – Zprávy Československé botanické společnosti 14: 117–142.
- Tomášek J. (1986): Příspěvek ke květeně východní a jihovýchodní Moravy V. – Zprávy Československé botanické společnosti 21: 125–137.
- Vozárová M. & Sutorý K. (2001): Index herbariorum Reipublicae bohemicae et Reipublicae slovacae. – Zprávy České botanické společnosti 36, Příloha 1: 1–95.
- Vymazalová M. (2011): *Platanthera chlorantha*. – In: Popelářová M., Hlisnikovský D., Koutecký P., Dančák M., Tkáčiková J., Vašut R. J., Vymazalová M., Dvorský M., Lustyk P. & Ohryzková L., Rozšíření vybraných taxonů cévnatých rostlin v CHKO Beskydy a blízkém okolí (Výsledky mapování flóry z let 2006–2009), Zprávy České botanické společnosti 46: 277–359.
- Zázvorka J. (2010): *Platanthera* L. C. M. Richard – vemeník. – In: Štěpánková J., Chrtek J. jun. & Kaplan Z. [eds], Květena České republiky 8: 486–492, Academia, Praha.

Obr. 13: Škarda měkká čertkusolistá (*Crepis mollis* subsp. *succisifolia*), Lužná u Vsetína [foto M. Sochor, 13. VI. 2014]. – Obr. 14: Rozrazil ožankový (*Veronica teucrium*), Nedašova Lhota [foto L. Plevová, 14. VI. 2014]. – Obr. 15: Zakončení minikurzu Horní Lideč – zleva Zuzana Plesková, Michaela Sedlářová, Pavel Daněk, Jana Tkáčiková, Karel Fajmon, Eva Hettenbergerová a Petra Štěpánková [foto K. Fajmon, 15. VI. 2014].